

2024-01-18

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS-2024-00026

Medlemskap i räddningstjänstförbund samt ny förbundsordning för Södertörns brandförvarsförbund

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Kommunfullmäktige avslår Södertörns brandförvars begäran om att fastställa ny förbundsordning, direktionens reglemente samt revisionens reglemente enligt bilaga 2 till tjänsteskrivelsen den 18 januari 2024.
2. Kommunfullmäktige uppdrar till kommunstyrelsen att för Nacka kommun inleda förhandlingar om ett utträde ur Södertörns brandförvarsförbund och ett inträde i kommunalförbundet Storstockholms brandförvar samt att återkomma till kommunfullmäktige för beslut i ärendet.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del, under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med beslutspunkten 2, att ge stadsdirektören i uppdrag att inleda förhandlingar med Södertörns brandförvarsförbund samt Storstockholms brandförvar i syfte att byta räddningstjänst enligt kommunfullmäktiges beslut.

Sammanfattning av ärendet

Enligt 3 kap. 7 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor ska en kommun ansvara för räddningstjänst inom kommunen. Det är vanligt att flera kommuner går ihop i ett kommunalförbund för att lösa de uppgifter som ankommer på en räddningstjänst. Nacka kommun är sedan 2010 medlem i Södertörns brandförvarsförbund tillsammans med Botkyrka, Ekerö, Haninge, Huddinge, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje och Tyresö kommun.

Under 2022 gav Södertörns brandförvarsförbund ett utredningsuppdrag, en översyn, till Lena Dahlstedt på Dahlstedts Utveckling AB. Syftet med översynen var att utforma en ny modern förbundsordning och styrmodell som på ett tydligt sätt uttrycker det uppdrag och det ansvar medlemskommunerna överlåter till förbundet. Översynen redovisades i en slutrapport 2022-11-30 där det ges ett förslag till ny förbundsordning inklusive förslag

till ny finansieringsmodell samt utkast till överenskommelse mellan medlemskommunerna och förbundet (se bilaga 1).

Jämfört med övriga medlemskommuner i Södertörns brandförsvarsförbund har Nacka den lägsta kostnaden per invånare. Förslag på ny finansieringsmodell innebär att Nacka kommuns nuvarande medlemsavgift i Södertörns brandförsvarsförbund kraftigt kommer att höjas. Stadsledningskontoret har därmed initierat bilagda utredning med konsekvenser av ett byte av räddningstjänst från Södertörns Brandförsvarsförbund till Storstockholms Brandförsvär.

Den 12 januari 2023 inkom från Södertörns brandförsvarsförbund förslag till ny förbundsordning och reglementen, som Nacka kommun ska ta ställning till (se bilaga 2 och 3). Den stora förändringen i förslaget till förbundsordning är ny finansieringsmodell.

Förslaget på finansieringsmodell i Södertörns brandförsvarsförbund innebär ökade kostnader på i storleksordningen 16,6 miljoner kronor per år (2024) för Nacka kommun jämfört med idag. Om ett byte skulle ske till Storstockholms brandförsvär blir kostnadsökningen i storleksordningen 8,4 miljoner kronor jämfört med idag, det vill säga en skillnad på 8,2 miljoner kronor per år.

De båda räddningstjänstförbunden bedöms i princip som likvärdiga avseende förmåga och i utförandet av sitt uppdrag. Det finns dock ett antal skillnader som vidare beskrivs i utredningen. Båda räddningstjänsterna har en ambitiös agenda för framtiden, bedöms ha hög kvalitet och driver utveckling inom en rad områden, både i respektive förbund och nationellt.

Utifrån resultatet i utredningen, främst baserat på den ekonomiska skillnaden, föreslår stadsledningskontorets att Nacka kommun inleda förhandlingar om ett utträde ur Södertörns brandförsvarsförbund och att kommunen inleder förhandlingar om inträde i kommunalförbundet Storstockholms brandförbund.

Det innebär också att Nacka kommun i dagsläget inte kan godkänna den nya förbundsordningen och föreslagna reglementen i Södertörns brandförsvarsförbund.

Ärendet

Södertörns brandförsvarsförbund bildades 1992 och bestod då av fyra medlemskommuner. Förbundet har sedan 2010 tio medlemskommuner; Botkyrka, Ekerö, Haninge, Huddinge, Nacka, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje och Tyresö kommun. Nuvarande finansieringsmodell bygger på hur situationen såg ut vid tillfället respektive kommun anslöt sig. Under 2022 gav Södertörns brandförsvarsförbund ett utredningsuppdrag, en översyn, till Lena Dahlstedt på Dahlstedts Utveckling AB. Syftet med översynen var att utforma en ny modern förbundsordning och styrmodell som på

ett tydligt sätt uttrycker det uppdrag och det ansvar medlemskommunerna överläter till förbundet. Vidare syftade översynen till att säkerställa utformningen av en förbundsordning som borgar för medlemskommunernas möjlighet till insyn och styrning av förbundet.

Översynen redovisades i en slutrapport 2022-11-30 där det ges ett förslag till ny förbundsordning inklusive förslag till ny finansieringsmodell samt utkast till överenskommelse mellan medlemskommunerna och förbundet. Jämfört med övriga medlemskommuner i Södertörns brandförsvarsförbund har Nacka den lägsta kostnaden per invånare. Förslag på ny finansieringsmodell innebär att Nacka kommuns nuvarande medlemsavgift i Södertörns brandförsvarsförbund kraftigt kommer att höjas. Stadsledningskontoret har därmed initierat bilagda utredning med konsekvenser av ett byte av räddningstjänst från Södertörns Brandförsvarsförbund till Storstockholms Brandförvar.

Enligt 3 kap. 7 § lag (2003:778) om skydd mot olyckor ska en kommun ansvara för räddningstjänst inom kommunen. Lagen syftar till att, i hela landet, bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett, med hänsyn till lokala förhållanden, tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor. Det är vanligt att flera kommuner går ihop i ett kommunalförbund för att lösa de uppgifter som ankommer på en räddningstjänst. I Stockholms län finns tre kommunalförbund; Storstockholms Brandförvar, Brandkåren Attunda och Södertörns Brandförsvarsförbund. Norrtälje kommun har en egen räddningstjänst. Nacka kommun är sedan 2010 medlem i Södertörns brandförsvarsförbund tillsammans med Botkyrka, Ekerö, Haninge, Huddinge, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje och Tyresö kommun.

Södertörns Brandförsvarsförbund

Nuvarande medlemsavgift för Nacka är 37 818 000 kronor och till detta kommer lokalhyra för brandstationen på 3 490 000 kronor vilket medför en total kostnad på 41 308 000 kronor 2023.

Förbundsdirektionen beslutade 2023-12-15 om att godkänna en ny förbundsordning som inkluderar en ny finansieringsmodell. Underlagen inkom till Nacka kommun 2024-01-12 för godkännande och det krävs att samtliga medlemskommuners kommunfullmäktige fastställer den nya förbundsordningen för att den ska kunna börja gälla.

Den största förändringen i den nya förbundsordningen är en ny finansieringsmodell. Avgiften föreslås baseras på respektive medlemskommuns folkmängd och landareal (i kvadratkilometer). Storlek på avgift baseras på SCB:s statistik för befolkning och landareal per den 31 december året innan rambudget fastställs för nästkommande år.

Den nya finansieringsmodellen innebär för Nacka kraftigt ökade kostnader (se kostnadsjämförelsen nedan). Förslaget till ny finansieringsmodell är i linje med det som utredningen (bilaga 1) räknat med. En annan skillnad är att uppsägningstiden för ett utträde är tre år räknat från utgången av det år uppsägningen skedde. Enligt § 14 i nu gällande förbundsordning för Södertörns brandförsvarsförbund har medlem rätt att utträda ur förbundet. Uppsägningstiden för utträde är tre år räknat från ingången av den månad då uppsägningen skedde.

Regleringen av de ekonomiska mellanhavandena mellan kommunalförbundet och den utträdande medlemmen ska bestämmas i en överenskommelse mellan den utträdande medlemmen och förbundet.

Storstockholms brandförsvär

Storstockholms brandförsvarsförbund består av Stockholms stad och nio andra kommuner nära och nordost om staden - Danderyd, Lidingö, Solna, Sundbyberg, Täby, Vallentuna, Vaxholm, Värmdö och Österåker. Verksamheten omfattar 16 brandstationer och tio räddningsvårn.

Medlemmarnas avgifter till förbundet baseras på två komponenter: invånarantal den 1 januari året före det år budgeten avser samt den vid samma tidpunkt gällande arealen i fast mark för medlemskommunen mätt i kvadratkilometer, dvs att medlemsavgiften för 2024 som beslutas 2023 baseras på invånarantalet i medlemskommunerna 2022-12-31. Samtliga medlemskommuner betalar idag 446 kronor/invånare och 17 000 kronor per kvadratkilometer fast mark.

Nacka kommun hade 109 486 invånare 2022-12-31 vilket skulle ge 48 831 tusen kronor i ovan modell. Kvadratkilometrytan fast mark i Nacka är 95,1 vilket ger 1 617 tusen kronor. Totalt skulle då medlemsavgiften bli 50 448 tusen kronor för 2024 om Nacka kommun hade varit medlem.

Jämförelse av avgifterna

Avgiften för 2024 inom Södertörns brandförsvarsförbund baseras på en kostnadsmassa på 358,9 miljoner kronor. I denna kostnadsmassa, 358,9 miljoner kronor, ingår inte lokalkostnaderna för de kommuner som idag betalar sina lokaler utanför medlemsavgiften. Dessa lokalkostnader uppgår, enligt Lena Dahlstedts utredningen, till 21,0 miljoner kronor. I förslaget till ny finansieringsmodell skall dessa kostnader läggas till och då kommer kostnadsmassan att uppgå till 379,9 miljoner kronor.

Om denna kostnadsmassa skulle fördelas enligt den nya finansieringsmodellen skulle Nackas kostnad bli 58,6 mnkr, dvs 16,6 miljoner kronor högre än med nuvarande finansieringsmodell.

Avseende avgiften till Storstockholms brandförsvaret blir 50,4 miljoner kronor för 2024. Detta är 8,4 miljoner kronor högre än Nacka idag betalar för räddningstjänsten. Skillnaden mellan den föreslagna finansmodellen i SBFF och den nuvarande i SSBF är 8,2 miljoner kronor (se nedan).

Beräkningar medlemsavgift inkl lokalkostnader i mnkr	Totalt	Ökning jämfört med dagens modell	Skillnad mellan SSBF och SBFF
Kostnader 2024 enligt nuvarande förbundsordning, inkl lokaler	42,0		
Kostnader 2024 enligt förslag till ny förbundsordning SBFF inkl lokaler	58,6	16,6	8,2
Kostnader 2024 enligt nuvarande regler SSBF, inkl lokaler	50,4	8,4	

Sammanställning skillnader i medlemsavgifter mellan förbunden och med dagens modell

Stadsledningskontorets utredning och bedömning

Utifrån vad utredningen visar (se bilaga 1) och förslaget till ny förbundsordning från SBFF (bilaga 2 och 3) är stadsledningskontorets samlade bedömning att det innebär positiva ekonomiska fördelar för kommunen vid ett byte av räddningstjänst. Skillnad i medlemsavgift mellan förbunden framöver är just nu för stor för att motivera ett fortsatt medlemskap i Södertörns brandförsvarsförbund. Skillnader i förmåga att bedriva räddningstjänst på ett effektivt och kvalitetsmässigt sätt bedöms som små mellan respektive räddningstjänst. Ovanstående ställningstagande innebär också att stadsledningskontoret föreslår att kommunfullmäktige avslår begäran om fastställande av ny förbundsordning i Södertörns Brandförsvarsförbund och tillhörande reglementen.

Ekonomiska konsekvenser

Ett byte av räddningstjänst skulle innebära en årlig kostnadsminskning på 8,4 Mkr och själva bytet bedöms som kostnadsneutralt vid sidan av den interna tid som stadsledningskontoret behöver lägga på arbetet med att byta räddningstjänst.

Konsekvenser för barn

En effektiv räddningstjänst är en av grundförutsättningarna för att nackaborna ska kunna känna sig trygga i händelse av en olycka eller allvarlig incident. Det finns inga konkreta skillnader mellan de olika räddningstjänsterna beskrivna i ärendet som skulle medföra någon ändring vid ett byte.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse daterad den 18 januari 2024

- Bilaga 1   Utredning om medlemskap i räddningstjänst daterad den 10 januari 2024
- 1.1   Dahlstedt Utveckling AB slutrapport SBFF inklusive underbilagor
  - 1.2   Södertörns brandförsvarsförbunds förbundsordning 2021
  - 1.3   Södertörns brandförsvarsförbunds årsredovisning 2022
  - 1.4   Södertörns brandförsvarsförbund i Nacka kommun

- 1.5 Storsthms brandförsvars förbundsordning
- 1.6 Storsthms brandförsvars årsredovisning 2022
- 1.7 Slutrapport genomlysning Storsthms brandförsvär 2019
- 1.8 PM Nacka och medlemsavgift till Södertörns brandförsvarsförbund
- 1.9 Övriga larmtjänster Södertörns brandförsvarsförbund
- Bilaga 2 Protokollsutdrag från SBFF 2023-12-15 § 66 Ny förbundsordning
- Bilaga 3 Tjänsteutlåtande Södertörns brandförsvarsförbund den 5 december 2023
  - 3.1 Ny förbundsordning
  - 3.2 Nytt reglemente för direktionen
  - 3.3 Nytt reglemente för revisionen

Victor
Stadsdirektör
Stadsledningskontoret

Henrik Ahl
Stabschef
Ledningsstaben

Jörn Karlsson
Bitr ekonomi- och finansdirektör
Ekonomi- och finansstaben